

Täysistunto

Torstai 23.11.2017 klo 16.00—19.30

9. Lakialoite laiksi takuueläkkeestä annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 93/2017 vp Sari Tanus kd ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Keskustelu

19.14 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Tämä lakialoite esittää takuueläkkeestä annetun lain 8 §:n muuttamista sillä tavalla, että takuueläke nousisi 45 euroa kuukaudessa. Tämä on myös osa kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettia.

Tämän päivän Suomessa köyhyyden riskissä olevia on viimeisimmän tiedon mukaan noin 700 000. Tämä tarkoittaa sitä, että noin 700 000 henkilöä on tilanteessa, jossa he voivat vajota niin sanottuun tilastolliseen köyhyYTEEN, mikä tarkoittaa sitä, että heidän tulonsa on alle 60 prosenttia mediaanitulosta. Toimeentulon piirissä on tällä hetkellä 400 000 ihmistä ja niin sanottuja köyhiä noin 300 000 ja sitten näistä köyhistä vielä syrjäytyneisyyteen vajonneita on noin 100 000. Nämä tiedot ovat eilisestä Eduskunnan köyhyysryhmän järjestämästä seminaarista, jossa aiheena oli Suomi 100 vuotta — köyhyyden kehitys.

Viimeiset 20 vuotta tuloerot ovat kasvaneet. Se tarkoittaa siis sitä, että kaikki eduskunnassa olevat ryhmät ovat omana aikana osallistuneet tämän ilmiön sallimiseen ja tapahtumiseen eli meillä kaikilla on poliittinen vastuu siitä, mitä Suomessa tapahtuu. Siis viimeiset 20 vuotta tuloerot ovat kasvaneet. Uusi ilmiö on se, että alueelliset erot, tuloerot kaupunkien sisällä alueellisesti nyt kasvavat. Se on uusi ilmiö, että suurissa kaupungeissa on todella köyhiä kaupunginosia, joista voidaan nähdä, että siellä syrjäytyminen on erityinen ongelma.

Arvoisa puhemies! Pienituloisten eläkeläisten toimeentuloa tulee parantaa hallituksen esitystä enemmän. Tällä hetkellä takuueläke on noin 760 euroa, ja tämän esityksen jälkeen se olisi hieman päälle 800 euroa. On arvioitu, että jos Suomessa tällainen perustulon tyyppinen järjestelmä tulisi, noin vähän yli 1 000 eurolla ihminen pystyisi Suomessa elämään sillä tavalla, että hän ei olisi tukien piirissä. En tiedä, pääsemmekö tässä asiassa koskaan eteenpäin, mutta se lisää meidän tuskaamme, että näiden erilaisten tilastotietojen saaminen on tänä päivänä huomattavasti helpompaa kuin aikaisemmin ja meidän on helppo seurata tätä köyhyyden kehittymistä myös. Tämä meidän esityksemme maksaisi noin 51 miljoonaa euroa, mutta se myös vähentäisi toimeentulotukimenoja ja myös lisäisi verotuottoja, jolloin kokonaisrasite olisi 38 miljoonaa euroa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 123/2017 vp

Arvoisa puhemies! Oma äitini, 89-vuotias, teki ahkerasti töitä koko työelämänsä. Hänellä oli keskimäärin kolme kokoaikaista työtä kaiken aikaa. Silti hänen eläkkeensä on hieman alle 800 euroa. En usko, että tämä yhteiskuntamme siihen tuhoutuisi tai taloudellisesti murenisi tai joutuisi suureen taantumaa tai peräti köyhtyisi, jos näiden pieneläkkeiden määriä päättäisimme systemaattisesti nostaa, esimerkiksi asettaisimme jonkun ajatuksen, että viiden vuoden sisällä nostamme niitä tiettyyn tasoon. Uskon, että se olisi oikein. Suomi juhlii nyt 100:aa vuotta omaa aikaa, itsenäisyyttä, ja minusta voisi olla hyvä tällainen päätös tehdä. En tiedä, löytyykö siihen sitten eduskunnan enemmistöä, mutta jotenkin se tuntuisi oikealta, että ne ihmiset, jotka ovat rakentaneet tätä maata erityisesti sotien jälkeen erittäin vaikeissa olosuhteissa ja tilanteissa, saisivat myös kokea sitä hyvinvointia, jota tänä päivänä voimme kokea, ja siksi tämä takuueläkkeen vaatimatonkin korotus jollakin tavalla heitä auttaisi. — Kiitos.

19.19 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä lakialoite takuueläkkeen nostamisesta hieman hallituksen esittämää enemmän on ihan hyvin perusteltu eläke-esitys, mutta mielestäni tähän takuueläkeasiaan pitäisi Suomen eduskunnan paneutua, aivan kuten edustaja Laukkanen äsken puheenvuorossaan mainitsi. Tämä on sellainen asia, että meillä kansaneläkettä saavia, hyvin pientä eläkettä saavia lienee noin 100 000 ihmistä Suomessa tällä hetkellä. Suuri osa ihmisistähän nauttii jonkinasteista työeläkettä, toiset parempaa, toiset huonompaa, mutta työeläke on tietenkin se pääasiallinen linja — työeläke tai työkyvyttömyyseläke, jonka työn perusteella on elämänsä aikana hankkinut. Tämän takia puheet tässä talossa siitä, että jokaiselle ihmiselle tulisi saada töitä ja aito työpaikka, ovat aivan perusteltuja jo pelkästään sen takia, että ihmisen ei tarvitsisi hyvin, hyvin pienellä eläkkeellä vanhuudenpäiviään viettää, vaan hänellä olisi edes jonkinasteinen työeläketurva sitten, kun eläkkeelle jää. Tämän takia kaikki toimet, jotta työtä saataisiin työttöminä oleville ihmisille yhä enemmän lisää, ovat hyvin perusteltu tavoite, ja toivon, että eduskunta ottaa sen edelleen, jatkossakin vakavasti.

Mikä taso takuueläkkeellä, vähimmäiseläkkeellä pitäisi olla — se on vähän paikkakuntakohtaista, millä pärjää ihminen. Helsingissä ei pärjää varmasti sillä 1 000 eurolla. Vaikka takuueläke olisi 1 000 euroa kuukaudessa, niin eihän sillä pärjää täällä, mutta jossakin Ilomantsissa, missä asuminen on halpaa ja pystyy elintarvikkeita kohtuullisen edullisesti ostamaan ja luonnonantimia käyttämään, käymään marjassa ja sienessä ja niin edelleen, varmasti sillä 1 000 euron eläkkeellä pärjää kohtuullisen hyvin. Eli tämä on kovin paikkakuntasidonnaista, miten eläkkeellä pärjää. Joka tapauksessa tämä nykyinen takuueläke, 760 euroa kuussa: hyvä, että se on saatu tälle tasolle nostettua ja hallitus on sitä edelleen korottamassa. Olen aina ihmetellyt, että sen vastustajia tässäkin talossa kuitenkin aina on — että sitä ei saisi korottaa — koska minusta se on omalla laillaan kansallinen häpeä, että tätä pienintä eläkettä ei nosteta kerralla. Se maksaisi noin 200—300 miljoonaa lisää rahaa, jos nostettaisiin vaikka 1 000 euroon tuo kuukausieläke, minimieläke.

Joka tapauksessa tämä on sellainen asia, johon eduskunnan tulisi paneutua, koska ihmisen elämän viimeisten vuosienkin, eläkevuosien, soisi olevan kohtuullisen arvokkaita niin, että ihminen pystyy sinä aikana vielä elämästään nauttimaan ja vaikka vähän matkustelemaan. Mutta tämä nykyinen takuueläketaso, 760 euroa, on todellakin liian vähän. Ymmärrän sen, että valtiontalouden paineet ovat ankarat ja velan varassa elämme, mutta sitten kun meillä jonain päivänä sattuisi sitä maksukykyä enemmän olemaan, niin pidän sitä mielestäni arvokkaana ja hyvin tavoittelemisen arvoisena tilanteena, että tämä takuueläkeasia

Pöytäkirjan asiakohta PTK 123/2017 vp

pantaisiin kerralla kuntoon. Työeläkkeethän menevät omia ratojaan, ja sen takia toivon, että — kun tässä opposition kansanedustajan kanssa kahdestaan olemme paikalla, puhemiehen lisäksi — tässä nykyisen opposition ja nykyisen hallituksen linjan välille syntyy lämmin yhteistyö, jolla tämä pienten eläkkeiden asia pikkuhiljaa saadaan kuntoon, koska hyvin pienillä eläkkeillä eläville ihmisille se yksikin 10 euroa on iso summa. Toivon, että takuueläkettä todella korotetaan ja saadaan jonain päivänä syntymään tilanne, että tuo takuueläke nousee vaikka sinne 1 000 euron tienoille, mikä mielestäni olisi semmoinen minimimaalisen hyvä summa. Tällä aloitteellahan sitä asiaa ei korjata, mutta edustaja Tanuksen ja muiden allekirjoittamassa lakialoitteessa on se hyvä puoli, että tämä asia tulee keskusteluun, ja toivon hartaasti, että jonain päivänä se keskustelu sitten muuttuu oikeaksi päätökseksi tässä talossa.

19.23 Satu Taavitsainen sd: Arvoisa puhemies! Kiitos siitä, että tässä myöskin hallituspuolueen edustaja toteaa tämän eläkeläisten köyhyyden, todella surkean tilanteen ja sen, että se asia pitää korjata.

Toivoisin, että puhuisimme myös muusta kuin takuueläkkeen korottamisesta, vaikka siis tämä aloite on erittäin kannatettava. Mutta ihan tällaisena ehdotuksena nyt sinne hallitusrintamaan: voisimmeko hyvin pikaisesti laatia toimenpideohjelman eläkeläisköyhyyden vähentämiseksi ja eläkeläisten toimeentulon turvaamiseksi ja kiinnittää tässä toimenpideohjelmassa erityistä huomiota ikääntyneiden naisten ja pieniä työeläkkeitä saavien asemaan näiden takuueläkeläisten lisäksi ja tässä ohjelmassa, osana tätä kokonaisuutta, selvittäisimme vaihtoehdot tasokorotuksen tekemiseksi kansaneläkkeeseen ja verotuksen muuttamiseksi sekä selvittäisimme eläkkeensaajien asumistuen, palvelujen ja palvelumaksujen vaikutuksen heidän taloudelliseen tilanteeseensa? Toivoisin, että tällainen ohjelma päätettäisiin tehdä yhdessä kaikkien puolueitten kesken nyt mahdollisimman pikaisesti ja että saisimme sen jo vaikka ensi keväänä käsittelyyn ja näin ollen parantamaan pientä eläkettä saavien asemaa.

Sitten aivan loppuun, puhemies: Olen huolissani myös tulevaisuudesta, sillä tämä nuorisotyöttömyys, mikä nyt on, teettää sen, että tulevaisuudessa meillä on erittäin paljon köyhiä eläkeläisiä. Meidän nuorille ei tällä hetkellä kerry eläkettä, koska he eivät ole töissä, ja tämä on tulevaisuutemme erittäin suuri uhkakuva.

19.26 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Kiitoksia edustaja Taavitsaiselle rakentavista sanoista. Kun hallitus on tällä kaudella tehnyt monia monia toimenpiteitä, joilla uusia työpaikkoja on saatu aidosti syntymään, ja olen kuullut oppositiosta ikävä kyllä kovin paljon vastustavia puheenvuoroja näitä toimenpiteitä vastaan, ymmärrän toki, että siinä on se politiikan jargoni takana, pitää vastustaa vaikka vastustamisen ilosta, mutta se vakava asia tässä on se, että tällainen köyhyyttä torjuvan ohjelman laadinta taikka toimintaohjelmien miettiminen — miten tälle asialle voitaisiin tehdä aidosti toimenpiteitä niin, että ihmisten asema paranisi — on aivan kannatettava ajatus.

Mutta samaan syssyyn pitää sanoa ja samalla kertaa on tunnustettava se, että meidän pitäisi tänä päivänä Suomessa tehdä sellainen ohjelma, jolla tarkastetaan tämän yhteiskunnallisen keskittämisen ja yksiiin paikkoihin keskittymisen todellinen kustannus. Eihän ole enää mitään järkeä tässä maassa, kun kaikki halutaan tänne pääkaupunkiseudulle ja jokainen järkevä ihminen tietää, että esimerkiksi vuokrat ovat tässä kaupungissa sillä tasolla, että esimerkiksi vaikka nyt nuori sairaanhoitaja tavallisella palkalla on suurin piirtein heli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 123/2017 vp

semässä niiden kulujen ja asumiskulujen ja muiden kustannusten kanssa. Nippa nappa sillä pienellä aloittelevan sairaanhoitajan palkalla pärjää — tai bussikuski, ja sama koskee jostain rakennusmiestä, ketä tahansa.

Näin, jos me lähdemme torjumaan köyhyyttä jollakin ohjelmalla, niin meidän on pakko tunnustaa, että tämä suomalaisen yhteiskunnan kehittämissuunta on väärä. Tällä me aiheutamme sen, että suomalaiset ihmiset menettävät omistamiensa asuntojen arvon muualla Suomessa, kun sen sijaan täällä joutuu asumaan pienessä yksiössä, jota pidän kyllä jo jonkunasteisella kokemuksella täällä kansanedustajana ollessa pienessä yksiössä asuvana epäinhimillisenä asuinmuotona, kun siinä pienessä kopperossa joutuu olemaan. Tosin tätä tuskaa helpottaa se, että kun pitkät työpäivät on, niin se uni kyllä maistuu sitten sitä mukaa ja se pienikään asunto ei siinä tapauksessa haittaa, [Puhemies koputtaa] mutta jos koko elämän siinä eläisin, niin... Tässä asiassa olemme edustaja Taavitsaisen kanssa samoilla linjoilla ehdottomasti.

19.28 Satu Taavitsainen sd: Arvoisa puhemies! Kyllä, ehdottomasti olemme edustaja Hoskosen kanssa samalla linjalla tästä keskittämisestä. Minä itäsuomalaisena kansanedustajana toivon todella sitä, että enemmänkin hajautetaan ja tehdään vahvaa aluepolitiikkaa niin, että meillä on siellä Itä-Suomessa, Pohjois-Suomessa, ihan joka paikassa hyvä asua ja elää, tehdä työtä tai olla eläkkeellä. Tällä hetkellä erityisesti moni eläkeläinen on huolissaan siitä tuolla meidän Itä-Suomessa, että asuntojen arvot alkavat alentua, kun väki vähenee, ja ei ole uusia tulijoita, kun ei ole työpaikkoja, jolloin eläkeläiset, jotka haluavat muuttaa vaikka keskustaan parempien palvelujen ääreen, eivät saa sitä omakotitaloaan maaseudulta myytyä ja ovat loukussa. Tämä liittyy eläkeläisköyhyyteen ja tähän takuueläkkeen nostamiseenkin niin, että he eivät pysty eläketuloillaan sitä omakotitaloa ja sen kustannuksia enää maksamaan erityisesti siinä tilanteessa, jos jäävät leskeksi yksinään. Mikäli tämä keskittämiskehitys Suomessa jatkuu, niin nämä ihmiset ovat todella tukalassa tilanteessa, kun jäävät loukkuun asuntojensa kanssa, joihin heillä ei ole varaa. Elikkä toivon, edustaja Hoskonen, että saat hallituspuolueissa tätä aluepolitiikkaa vahvemmin ajettua niin, että saamme työpaikkoja ja aluetaloutta vahvistettua Itä- ja Pohjois-Suomessa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.